

**Školní vzdělávací program školní družiny
„HROU ZA POZNÁNÍM“**

**ŠVP ŠD vychází ze ŠVP ZV „ŠKOLA PRO TEBE“ a
navazuje na něj.**

Masarykova základní škola a mateřská škola Kunvald,

okres Ústí nad Orlicí

561 81 Kunvald 41

IČO: 70985855

e-mail: skola@zskunvald.cz

tel.: 465 619 170

736 404 815

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

ÚVOD

ŠKOLNÍ DRUŽINA

- Je důležitý výchovný partner rodiny a školy
- Plní výchovně vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí
- Rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence
- Má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- Nabízí zájmové vyžití dětí
- Rozvíjí osobnost, tvořivost a vzájemnou komunikaci
- Pomáhá dětem překonávat jejich případné handicapy

ŠKOLNÍ DRUŽINA JE :

- Místem pro zájmové vyžití dětí
- Místem pro regeneraci sil po vyučování
- Místem pro rozvíjení tvořivosti
- Místem pro posilování sebevědomí
- Místem pro vzájemnou komunikaci vychovatelky a rodičů
- Místem pro radost

1. CHARAKTERISTIKA

Školní družina je součástí Masarykovy základní školy a mateřské školy Kunvald. Nachází se ve druhém patře společně s třídami prvního stupně. Má jedno oddělení, které je naplňováno do počtu 30 žáků. Školní družina nabízí dětem aktivní využití volného času v době před zahájením vyučování od 6:30 do 7:30 hodin, a po ukončení výuky od 11:30 do 16:00 hodin. Zajišťuje odpočinek a rekreaci, rozvíjí rozmanité zájmy žáků v široké nabídce zájmových činností, umožňuje přípravu na vyučování.

2. CÍLE VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PRÁCE

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti, schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Cílem vzdělávacího programu školní družiny je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání
- zvládli základy všestranné komunikace
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili
- byli vychováváni ke smysluplnému využívání volného času a vybavování dostatkem námětů pro naplňování volného času

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují žáky činnostně zaměřenými a prakticky využitelnými dovednostmi. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a interpersonální kompetence, občanské kompetence, kompetence k trávení volného času.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

Orientuje se v možnostech, jak trávit volný čas, umí si vybrat ze zájmových aktivit, rozvíjí své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech, umí říci ne nevhodným činnostem, aktivně odpočívá a relaxuje.

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

Učí se naslouchat navzájem, obohacuje si slovní zásobu, seznamuje se s komunikačními prostředky, rozvíjí i mimoslovní komunikaci – gesto, úsměv.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Učí se organizovat a plánovat, uvědomuje si nejen svá práva, ale i povinnosti, podílí se na vytváření příznivé atmosféry, učí se přijímat kompromis, je tolerantní, osvojuje si dovednosti spojené s estetickým vnímáním školy a jeho ztvárňováním, osvojuje si pravidla soužití, sebekázně, přátelství.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Netoleruje agresivitu, šikanu, podporuje zásady ekologické výchovy, chrání kulturní tradice, učí se rozlišovat skutečné a zdánlivé hodnoty.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Všímá si problémů kolem sebe, rozlišuje správná a nesprávná řešení, pokouší se obhájit své názory, uvědomuje si, že za svá rozhodnutí nese zodpovědnost a že vyhýbání se problémům nevede k cíli.

KOMPETENCE K UČENÍ

Učí se přemýšlet o druhých, využívat představivosti a fantazie, zdokonalovat pohybové dovednosti, umět vnímat a prožívat zvláštní chvíle, správně zacházet s knihou a časopisem a využívat všech možností aktivního odpočinku a relaxace, učit se osvojit si zásady zdravého životního stylu, učit se správně rozhodovat a jednat ve prospěch svého zdraví.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, adaptuje se na pracovní podmínky, přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí, využívá znalosti i zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje, získává schopnost pracovat ve skupině, spolupracovat a pomáhat druhým, uplatňuje svou tvořivost, originalitu a fantazii.

3. FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině probíhají v souladu s vyhláškou 74/2005 Sb. O zájmovém vzdělávání, a to formou:

- pravidelné činnosti (organizované zájmové činnosti, práce v zájmových kroužcích ZŠ a ŠD)
- příležitostné akce (účast v soutěžích, výlety, exkurze, výstavy, oslavy a projektové dny)
- spontánní aktivity (činnosti, na jejichž vzniku a realizaci se podílejí samy děti)
- odpočinkové činnosti (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě, ale i aktivní odpočinek – závodivé hry, rekreační činnosti, který kompenzuje jednostrannou zátěž během školního vyučování)

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce.

Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času:

- požadavek dobrovolnosti (činnost žáků na základě vzbuzeného zájmu a motivace)
- požadavek zajímavosti a zájmovosti (atraktivní a pestrá nabídka činností)
- požadavek aktivity (volba činností tak, aby se v nich uplatnili a byli přiměřeně úspěšní všichni žáci)
- požadavek citlivosti a citovosti (kladné emoce nejen z činnosti samotné, ale i z objevování nových obzorů a překonávání překážek)
- požadavek prostoru k seberealizaci (uplatnění dovedností a schopností žáka, jeho vnitřní uspokojení a radost)

Vzdělávací program školní družiny navazuje na školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a školní vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Obsah vzdělávacího plánu je rozdělen do těchto oblastí:

Člověk a jeho svět, Umění a kultura, Člověk a jeho zdraví, Člověk a svět práce.

Všechny vzdělávací oblasti se vzájemně prolínají.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Místo, kde žijeme

- Každodenní vycházky v blízkém okolí školy, výlety do vzdálenějších osad naší vesnice (Zaječiny, Kunačice, Záhory, Betlém, Stežka) a do sousedních měst (seznamujeme se z historií a současností).
- Můj dům, škola, družina, obec (můj domov), bezpečná cesta do školy

Kompetence občanské

Lidé kolem nás

- Osvojení zásad vhodného a společenského chování, tolerance, empatie, vzájemná úcta
- Komunikace slovní i mimoslovní
- Dodržování pravidel stolování
- Předcházení šikaně
- Prvky mediální výchovy (co žáci zhlédli, slyšeli, vyhledávání informací na internetu)

Kompetence k řešení problémů, komunikativní a sociální

Lidé a čas

- Budování a dodržování správného denního režimu, vytváření pravidelných návyků
- Umět využít správně a účelně svůj volný čas (základy pro využívání smysluplných volnočasových aktivit)

Kompetence k trávení volného času

Rozmanitosti přírody

- Vycházky a pobyty v přírodě
- Pozorování změn, poznávání, určování, využití encyklopedií
- Následné výtvarné zpracování
- Péče o pokojové rostliny (setí, sázení, přesazování)
- Ekologická výchova – ochrana přírody

Kompetence k učení

UMĚNÍ A KULTURA

- Vytvářet a zafixovat u žáků v průběhu několikaleté docházky do školní družiny kulturu chování, stolování, oblékání, cestování
- Osvojení estetiky – krásna, vnímání světa a okolí tvořivě, citlivě
- Umění se vyjádřit neverbálně pomocí linie, tvaru, barvy, gesta, mimiky
- Použití nekonvenčních výtvarných technik, výstavy, dílny
- Umění se vyjádřit jazykem (vyprávět, informovat, recitovat)
- Obohacení emocionálního života (výstavy, besedy, výlety, muzeum, divadlo)
- Dramatizace různých situací

Kompetence komunikativní

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- Poznávání sebe sama
- Poučení a péče o zdraví a nemocech
- Zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota
- Poučení o úrazech a jejich předcházení
- Umět ošetřit drobná poranění
- Besedy na téma zdraví
- Nové pohybové hry v místnosti, terénu, tělocvičně
- Dodržování pitného režimu
- Výchova ke zdravému životnímu stylu

Kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

- Rozvoj tvořivosti na základě fantazie
- Získávání pracovních dovedností a zkušeností (dodržování pracovního postupu)
- Rozvoj myšlení, rozvoj jemné motoriky
- Vést k zodpovědnosti za splněné úkoly (dokončit započatou práci)
- Kladný vztah ke společnému majetku
- Dodržování pravidel bezpečnosti práce a ochrany zdraví
- Sebeovládání, komunikace, smysl pro pořádek
- Aktivní využití volného času
- Upevňování vědomostí ze školy
- Rozvoj hodnocení a sebehodnocení
- Vést k ochraně životního prostředí (využívat odpadový materiál z domácností)

Kompetence pracovní

4. REŽIM DNE VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

6:30 – 7:30	odpočinkové činnosti
11:30 – 12:00	hygiena, oběd
12:00 – 12:30	klidové činnosti, hry na koberci
12:30 – 14:00	organizované zájmové činnosti, četba
14:00 – 15:00	pobyt v přírodě

15:00 – 16:00 individuální hry, aktivní odpočinek

5. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ

Žáci 1. třídy přihlašují do družiny zákonní zástupci první školní den.

Pokračování docházky stvrzují rodiče písemně na začátku každého nového školního roku.

Do ŠD mohou být žáci přihlášení během celého školního roku. Při nástupu do ŠD rodiče vyplní zápisní lístek, na který uvedou důležité informace o žákovi pro vychovatelku, rozsah docházky a způsob odchodu žáka domů z družiny.

Na písemnou žádost rodičů o vyřazení žáka může žák ukončit docházku během celého školního roku.

6. PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMORÁDNĚ NADANÝCH

V případě potřeby bude žákům se speciálními vzdělávacími potřebami s ohledem na stupeň a charakter jejich znevýhodnění při začleňování se do volnočasových aktivit věnována průběžně zvláštní pozornost. Je využívána spolupráce nejen s rodiči, ale i s pedagogicko-psychologickou poradnou a s dalšími poradenskými zařízeními.

Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů. Vše probíhá v rámci možností školského zařízení.

7. CHARAKTERISTIKA DĚTÍ, DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců - po dobu trvání školního roku. V době vedlejších prázdnin je provoz školní družiny přerušen. Program školní družiny je koncipován pro žáky ve věku 6 - 10 let, 1. - 5. ročník. Je obměňován a doplňován ve čtyřletém cyklu a dle autoevaluace. Plán akcí školní družiny je vypracováván samostatně na každý školní rok.

8. MATERIÁLNÍ, PERSONÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Školní družina má jedno oddělení, které pro svoji činnost využívá třídu a chodbičku před třídou, sokolovnu, školní zahradu a dětské hřiště, fotbalové hřiště, louky a lesy v blízkém okolí školy. Třída je vybavena odpovídajícím nábytkem, koberci, televizí s videorekordérem a DVD, radiomagnetofonem, stolními hrami a stavebnicemi, časopisy a knihami, výtvarným materiálem. Další různorodý materiál pro pracovní činnosti je uložen v kabinetu školní družiny ve čtvrtém patře ZŠ.

Při školní družině pracuje jeden kroužek – vyšívání, pod vedením vychovatelky.

Stravování probíhá ve školní jídelně, která zajišťuje i pitný režim. Várnice s nápojem je dětem ve družině k dispozici celé odpoledne.

Pedagogické působení zajišťuje kvalifikovaná vychovatelka s dlouholetou praxí. Svoji odbornost si prohlubuje dalším vzděláváním (akreditované kurzy, semináře, samostudium): IRENA VAGNEROVÁ.

Pobyt žáků ve školní družině je zpoplatněn dle Vyhlášky o zájmovém vzdělávání č.74/2005Sb. Výše úplaty se stanoví podle výdajů za předchozí kalendářní rok a žáci ji odevzdávají vychovatelce vždy na dva měsíce.

9. ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- Vhodná struktura činností a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které nedojde ke zranění žáků
- Stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží na pitný režim žáků v jídelně a ve družině
- Zdravé prostředí – podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)
- Bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- Ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením žáků na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, žáky má neustále v zorném poli.
- Označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor – školní jídelna, školní družina, tělocvična, školní zahrada, dětské hřiště.
- Bezpečnost silničního provozu – mimo budovu základní školy zodpovídá vychovatelka za 25 žáků. V případě účasti většího počtu žáků na akci mimo budovu družiny je určen pomocný dozor. Žáci jsou na začátku školního roku poučeni o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno a zapisováno do třídní knihy.
- Dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena lékárníčkou první pomoci, která je umístěna za dveřmi třídy, v chodbičce.

Psycho – sociální podmínky

- Pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství v komunikaci, k úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- Respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků

- Věková přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu žáků, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- Ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio-patologickým jevům
- Spoluúčasť na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl žáků na případném řízení a následném hodnocení
- Včasná informovanost – vychovatelka včas informuje žáky a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině

OSNOVA POUČENÍ ŽÁKŮ O BEZPEČNOSTI:

- Neopouštíme místnost bez vědomí vychovatelky!
- S ničím neházíme!
- Posloucháme pokyny vychovatelky!
- Neběháme v místnosti ani po chodbách a schodištích školy!
- Jakékoli poranění, nevolnost bez odkladu hlásíme vychovatelce!
- Neublížíme ostatním dětem a neděláme jim nic, co jim vadí!

10. SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

Školní družina se pravidelně podílí na akcích organizovaných školou: Dny otevřených dveří, výzdoba sokolovny pro různé kulturní akce, vánoční a velikonoční dílny.

Rodiče ochotně přispívají drobným odpadovým materiálem na různé výrobky. Spolu s dětmi se rádi zapojují do soutěží a projektů pořádaných školní družinou.

11. EVALUAČNÍ SYSTÉM

Je důležitou součástí pedagogického ovlivňování volného času žáků ve školní družině. Vychází z posouzení kompetencí formulovaných ve školním vzdělávacím programu. Při evaluaci bereme v úvahu i možná rizika ohrožující činnost školní družiny. Cennou zpětnou vazbou jsou ohlasy rodičů i názory žáků.

Vnitřní evaluace

- Individuální – vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci a snaží se o sebereflexi činnosti – pozorování, rozhovor
- Vedení školy – výchovnou práci ve školní družině hodnotí vedení školy svými vlastními prostředky – hospitace

Vnější evaluace

- Zpětná vazba ze získaných informací od rodičů a žáků – třídní schůzky, denní rozhovory s rodiči při přebírání žáků
- Hodnocení veřejnosti dle prezentace výsledků školní družiny – webové stránky

Předmět evaluace

- Činnost školní družiny jako školského zařízení

- Působení činností a vychovatelky na jednotlivé žáky

Hodnotící kritéria

- Způsob motivace
- Vedení činnosti školní družiny
- Pestrost činnosti školní družiny
- Individuální přístup k žákům
- Dodržování BOZP
- Rozvoj osobnosti žáka
- Spolupráce s rodiči, prezentace na veřejnosti
- Personální stav školní družiny, úroveň dalšího vzdělávání vychovatelky
- Zlepšování materiálních podmínek